

Іноземні Мови

№ 1, 2016

Передплатний
індекс: 68831

в школах України

Технологія ЕЛАНТЕС у роботі
з обдарованими дітьми

Використання французьких
запозичень у сучасній
англійській мові

Les saisons. Le temps. La météo

ДЕТАЛЬНІШЕ НА PEDPRESA.UA

видавництво
ПЕДАГОГІЧНА ПРЕСА
Державне інформаційно-виробничє підприємство

Іноземні Мови

в школах України

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ
№ 1 (77) СІЧЕНЬ – ЛЮТИЙ 2016
Виходить 6 разів на рік

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 68831

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНЕ
ІНФОРМАЦІЙНО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО
ВИДАВНИЦТВО «ПЕДАГОГІЧНА ПРЕСА»

Видається з 2002 року.

До січня 2012 року журнал виходив під назвою «Іноземні мови в навчальних закладах», до 2014 р. під назвою «Іноземні мови в сучасній школі».

Свідоцтво про державну реєстрацію
серія КВ, № 20026-89263 від 25.06.2013 р.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Валентина Буренко, завідувач кафедри
методики мов і літератури ІППО
Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук, доцент

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Надія Басай, науковий співробітник
Інституту педагогіки НАПН України

Райса Бужикова, завідувач кафедри
філології та загальногуманітарних дисциплін
Миколаївського міжрегіонального інституту
Відкритого університету розвитку людини «Україна»,
кандидат педагогічних наук

Оксана Коваленко, головний спеціаліст
Міністерства освіти і науки України

Слена Константинова, учитель
англійської мови Ліцею міжнародних відносин № 51
м. Києва, заслужений учитель України

Ніна Корбозерова, завідувач кафедри
іспанської та італійської філології
Інституту філології Київського національного
університету імені Тараса Шевченка,
доктор філологічних наук

Георгій Крючков, завідувач кафедри
французької філології Інституту філології
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, доктор філологічних наук

Василь Плахотник, науковий співробітник
лабораторії навчання іноземних мов
Інституту педагогіки НАПН України

Валерій Редько, завідувач лабораторії
навчання іноземних мов Інституту педагогіки
НАПН України, кандидат педагогічних наук

ЗМІСТ

МЕТОДИЧНИЙ ПОРТАЛ

Валентина Готальська

Технологія ЕЛАНТЕС у роботі з обдарованими дітьми

Оксана Ткаченко

Les saisons. Le temps. La météo.
Пори року. Погода. Прогноз
погоди

Французька мова, 5 клас

34

Тетяна Кулигіна

Технологія навчання
писемного мовлення
на уроках англійської мови
в старшій школі

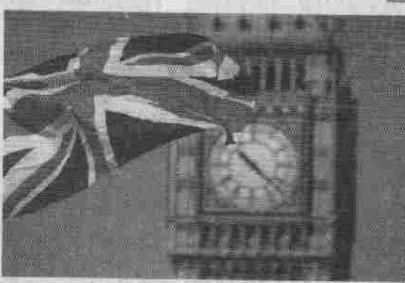
4

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ЛЕКТОРІЙ

Валентина Буренко

Історичні передумови та
характерні риси художньої
культури Британії середніх
віків та епохи Відродження

9

Світлана Сафарян

Художня культура Німеччини
епохи Середньовіччя
та Відродження

15

ВІДКРИТИЙ УРОК

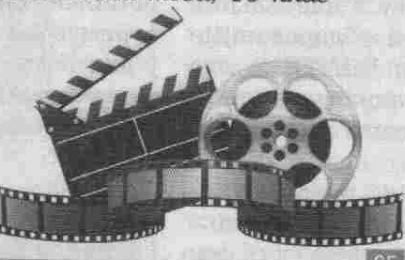
Олена Азарова

What a disaster!
Англійська мова, 8 клас

21

Катерина Гайдученко

Film industry
Англійська мова, 10 клас

25

Тамара Горностай

Image
Англійська мова, 9 клас

29

Тетяна Міндер-Дударєва

Mi – європейці
Англійська мова, 3 клас

32

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ЛЕКТОРІЙ

Галина Фаусек

The Laws of Health

38

Катерина Кухарчук

Careers. Job. Interviews
Англійська мова, 10 клас

42

Марина Рубанчук

Stereotypes
Англійська мова

46

ЦІКАВО ЗНАТИ

Лариса Плаксіна

Використання французьких
запозичень у сучасній
англійській мові.

Історичні аспекти
французьких запозичень
в англійській мові

50

ПОЗАКЛАСНА РОБОТА

Наталія Гичко,

Галина Садовська

«Французька весна в Колках»
Сценарій виховного заходу

56

ТАЛАНТИ ТВОЇ УКРАЇНО

“Holiday Inspirations”

63

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ТА ХАРАКТЕРНІ РИСИ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ БРИТАНІЇ СЕРЕДНІХ ВІКІВ ТА ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ

Валентина БУРЕНКО, завідувач кафедри методики мов та літератури Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент

Великий період середньовічної культури став одним із важливих етапів в історії культури людства, значення якого до цього часу ще належно не оцінене.

Хронологічні межі Середньовіччя у світовій культурі визначаються по-різному. Загалом, цей період охоплює приблизно IV – XIV ст.

У цей час розвиток культури відбувається в умовах грандіозних історичних подій. У Європі в силу внутрішніх причин та під натиском мігруючих племен остаточно занепадає Західна Римська імперія. На її уламках утворюються нові держави. Так, у 555 р. остаточно було зруйноване Візантією Остроготське королівство. Після того, як римські легіонери пішли з Британії, місцеве кельтське населення завоювали германські племена англів та саксів. Почали формуватися феодальні суспільні відносини, засновані на непорушності ідеї васального служіння сюзерену (*feod* – земельний наділ, власність; *vassalus* – підлегла, залежна особа; *suzerain* – вищий сеньйор).

Перехід до феодального середньовіччя, передовсім супроводжувався зміненням християнської ідеології, з чим пов'язане і формування нового погляду на людину та її призначення.

Обґрунтовувалися ідеї про безсмертя душі й неминучість розплати за гріхи. Релігійним вихованням формується ідея вірності християн-

ським канонам, служіння Богу, а феодальними відносинами узаконюється служіння васала сюзерену. Саме церква, яка у середні віки була найсильнішою соціальною організацією, визначала культурну політику.

Найвиразнішим проявом розвитку мистецтва доби англійського середньовіччя є *пам'ятки архітектури*, оскільки вони поєднували в собі (у прикрасах, оздобленні) твори інших жанрів – живопису, скульптури.

З XI – XII ст. до наших часів дійшли три типи архітектурних споруд – собори, монастирі, замки. Оскільки у культовій архітектурі цього періоду дерево витісняє камінь. Камінь замінив дерево також і в фортечних мурах, що оточували замки феодалів. Тип феодального замку склався саме в цю епоху: він стояв на підвищенні, на зручному для спостереження й оборони місці і був символом влади феодала над навколишніми землями.

Після Норманського завоювання в Англії поширюється *романський стиль* в архітектурі. Суворість, простота гладких стін (різьблення лише на капітелях колон), сккупість оздоблення, міць стін та башт, тісний із незначним освітленням внутрішній простір, розписаний картинами з життя Христа, Богоматері, апокаліптичними картинами Страшного Суду – ознаки романського стилю.

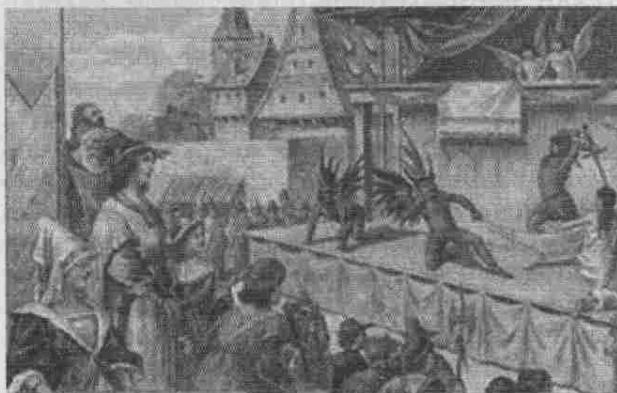
Найвідоміші споруди цього часу – собори в Йорку (1070 р.), Даремі (1039 р.). Значного поширення у цей час набуло будівництво муріваних замків королів та баронів. Унаслідок запеклих битв збереглося їх небагато. Найвідоміші із них – Тауер, Віндзор, Лувр; в Уельсі – Карнарвон та Гармх.

Особливою вражуючою архітектурною спорудою цього часу був Лондонський міст через Темзу (994) – на якому розміщені будинки та магазини.

З часом, з розвитком міст з кінця XII – у XIII ст. набуває поширення *готичний архітектурний стиль*. Міське життя породжує нові типи будинків цивільного призначення: ратуша, біржа, суд, митниця, лікарні, склади, ринки тощо.

Готичний храм, зберігши базилікальну форму, отримує нову конструкцію склепіння – стрільчасту, що дозволило зменшити навантаження на стіни; споруди стали більш легкими та високими. Внутрішній простір збільшився, краще освітлювався завдяки вітражам. Дах храмових башт став гострим (шпиль), стіни змінюювали стрільчасті зовнішні контфорси.

Найвідоміші споруди готичного стилю – собори в Лічфілді (1117 р.), Пітерборо, Кентербері, Екзетері, церкви та школи Оксфорду, які мають ознаки, так званої, «прикрашеної готики» – більш пишного оздоблення. Найяскравіший зразок ранньої англійської готики – собор у Солсбери, описаний згодом у пейзажах Дж. Констебла. Головний же готичний собор Англії – Кентерберійський – Національна святиня. З цивільної архітектури цього періоду можна назвати найславетніший Вестмінстерський королівський палац (XIV ст.) з його Вестмінстерхолом площею 1500 кв. м.

Готика – період розквіту **монументальної скульптури**: постаті статичні, стоять точно у фронтальних позах. Але поступово скульптура відокремлюється від стіни, набуває округлого об'єму. Навіть при скупості поз зберігається пластичність, стримана велич образів, іноді вони навіть індивідуалізовані (св. Іеронім, св. Георгій). Рельєф переважно високий – горельєф.

У **живописі** на зміну фрескам приходить вітраж (живопис із шматочків скла). Як різновид живопису розвивається у середні віки книжкова мініатюра, що становить собою живу та яскраву розповідь (заголовна літера, ініціал розросталися у цілу картину). Яскраві барви, оклад з металу, слонової кістки, коштовного каміння, емалі перетворювали середньовічний розпис у коштовну річ. Книжки переписували ченці у спеціальних майстернях – скрипторіях (особливо славилися англійські та ірландські).

Крім архітектури, скульптури та живопису в середні віки набуває розквіту **музика, театр та література**.

Зокрема, у **музиці** цього часу на зміну унісону прийшло багатоголосся церковних хорових гімнів.

Постійне ж роздвоєння життя на релігійне та мирське найкраще ілюструється ситуацією із середньовічним **театром**. Серед його джерел можемо назвати літургію та карнавальну стихію (балади і танцювальні пісні трубадурів, вистави сільських жартівників та танцористів, які поступово стають професіональними витівниками – гістріонами).

Літургічна (церковна) драма – починаючи з IX ст. – театралізована меса, де відбувається ритуал читання в особах епізодів Нового Заповіту. З часом вона костянтується і переноситься з-під склепіння храму на площину. Але міська юрба вносить до цих драм свої смаки та вподобання.

У XIII ст. поширення набуває «міракль» (лат. – диво). Основна тема міраклів – втручання божествених сил у життєві події («Міракль про святого Миколу», «Міракль про Роберта-диявола»).

Розвиток середньовічного театру привів його згодом до більш універсального жанру – **містерії**. Вона виросла з так званих «мімічних містерій» – міських процесій на честь релігійних свят, урочистих виїздів королів. Містеріальна драматургія мала три цикли: «старозаповітний», «новозаповітний» та «апостольний».

У цих інсценуваннях брали участь сотні чоловіків, так, «Містерія Старого Заповіту» складалася з 38 епізодів, у ній було 242 дійові особи.

Із містерій постав згодом театр **мораліте**. У п'єсах театру мораліте діяли алегоричні обrazи, кожен з яких уособлював певний людський недолік чи чесноту, стихію природи чи церковне поняття. Індивідуальними рисами персонажі не наділялися, розпізнавальним же знаком була якесь річ: люстерко в руках себелюбства, якір у руках Нації тощо. Фабула будувалася навколо зіткнення добра і зла, честі і пороку. В основному мораліте відрізнялося дидактичним змістом.

Зовсім вільним від церковних настанов був **театр фарсу**, що виокремився у самостійний жанр у XV ст. Назва від лат. *farsa* – начинка. Джерела фарсу – в карнавальних іграх, у виставах гістріонів. У фарсах є гострий, життєвий матеріал, на відміну від мораліте та містерій.

Значного розквіту у середньовічній Англії набула і **література**.

Так, у добу зрілого середньовіччя утворився соціальний стан рицарства. Рицарі несли військову службу, брали участь у хрестових

походах, служили при дворі королів, знатних феодалів. У середньовіччі поступово формувався комплекс моральних та етичних правил, яких присягався дотримуватися кожен посвячений у рицарі.

Рицарський кодекс честі вимагав бути доблесним, відданим своєму сюзеренові, захищати ідеали честі, бути захисником ображених. Головні риси характеру рицаря – честь, шляхетність, вірність, здатність до ніжних почутив.

З виникненням рицарства поряд із клерикальною літературою (житіями, посланнями), геройчним епосом, лірикою вагантів, міською літературою починає розвиватися рицарська поезія та рицарський роман, яку прийнято ще називати куртуазною літературою.

Рицарський роман має у своїй основі безперечне фольклорне походження, що виявляється в окремих мотивах, ситуаціях та образах – зачаровані замки, добрі та злі чаклуні, чарівні речі, напої, велетні, феї, чудовиська.

Найбільшого поширення набули романи про короля Артура та рицарів Круглого столу, які складають бретонський цикл. Вони ґрунтуються на переказах про легендарного короля Артура, який збирав королів за круглим столом, де не було почесних і непочесних місць, де всі почували себе рівними. Збереглися такі романі бретонського циклу: «Артур», «Артур і Мерлін», «Ланселот Озерний», «Смерть Артура», «Сер Трістан» тощо.

Найвідомішим же є роман «Трістан та Ізольда». У його основі – кельтські перекази про двох закоханих. У романі вперше в літературі з'являється глибоке зображення індивідуальності, психологічних інтимних та романтичних переживань.

Крім рицарських романів на увагу заслуговує куртуазна лірика, у якій стверджувалася самоцінність почуттів, бажань, прагнень особистості. Центральною у ліриці трубадурів є тема кохання, часто нерозділеного. Найпоширенішим жанром був жанр канцони – пісні, в яких оспіувалося кохання, висловлювалися сумні думки і мрії про недосяжну кохану.

Відомим трубадуром був **Берtran de Borrn**. Він був прийнятий при дворі англійських королів, мав дружні стосунки з Річардом Левине Серце.

Берtran de Borrn писав на любовні, філософські та військові теми. Один із найвідоміших його творів – сирвента «Люблю травневий світлий час». Твір починається описом ліричного весняного настрою поета:

*Люблю травневий світлий час
І ніжні квіти весняні,
Люблю, коли чають нас,
Пташині радісні пісні...*

Але поступово його ліричний настрій переходить у воявничий, він милується військовими наметами серед лук, уславлює образ рицаря:

*До серця рицар той мені,
Що першим кинувши у бій,
Летить безсмертно на коні...*

Безперечно, найвизначнішою постаттю середньовічної англійської літератури є **Джеффрі Чосер** (1340 – 1400 рр.). Його називають «батьком англійської поезії». Твори Чосера змальовують широку панораму життя середньовічної Англії, лицарства, купецтва, міщан, селян, духовенства. Вся його творчість поділяється на три умовні періоди. У перший період Чосер займався удосконаленням літературної мови та форми вірша. У цей час він переклав «Роман про троянду» – чи не найвизначнішу пам'ятку середньовічної французької літератури.

У другий період (приблизно 1372 – 1385 рр.) Чосер познайомився із творами Данте, Петrarки та Бокаччо, створив «Парламент птахів», «Дім слави», «Легенду про славних жінок». І нарешті в останній, третій період Чосер був зайнятий «Кентерберійськими оповіданнями» – своєрідним підсумковим твором середньовічної англійської літератури.

Пам'ятками цієї доби є також *фабліо* – короткі віршовані оповіді анекdotичного характеру. У фабліо зображувався повсякденний побут, звичайне життя міщан, кущів, ченців. Також в народі були популярними і *бестіарії* – кумедні оповідання про тварин.

У XIV – XV ст. в англійському та шотландському фольклорі починається розквіт поетично-пісенної творчості. Створюються балади –

епічні пісні, що оспівують певну подію історичного, легендарного або побутового змісту. Найвідомішим є нині цикл англійських балад про легендарного героя Робіна Гуда.

Стрілець Робін Гуд (XII ст.) – ватажок селян, що не витримали утисків феодалів та подалися в ліси. Вони під проводом Робіна Гуда боролися проти завойовників – норманів, що захопили Англію наприкінці XI ст. та були захисниками всіх знедолених.

Жили вони у легендарному Шервудському лісі, і як «чесні злодії» грабували лише багатих, допомагаючи злідарам. Вони були добре організованими, мужніми та невибагливими.

В образі Робіна Гуда народ втілив найкращі риси англійського характеру – силу та нездоланність, волелюбність і рішучість, уміння співчувати чужому горю та життєвий оптимізм.

Нині до сучасних читачів дійшло близько 300 баладних сюжетів, а всього балад на ці сюжети нараховується більше тисячі.

У XIV – XVI ст. у країнах Західної Європи формуються і стають провідними нові засади культури **Відродження (Ренесансу)**.

Ця доба поділяється на такі етапи:

- друга половина XIII – XIV ст. – проторенесанс;
- XVст. – раннє Відродження (кватроченто);
- кінець XVст. – перша третина XVI ст. – Високий Ренесанс;
- XVI ст. – пізній Ренесанс.

Саме термін «Відродження» був введений до вживання у XVI ст. живописцем Джорджо Вазарі.

Ідеологічною основою Відродження була система гуманістичних поглядів. Домінантною цієї системи стала віра у творчі сили людини й визнання її самоцінності. Класичні ідеали людини середньовіччя – аскета-ченця чи рицаря-воїна – заступає новий ідеал яскравої, сильної особистості, котра, прагнучи досягти щастя на землі, розвиває й утверджує творчі здібності своєї активної натури.

Гуманізм (лат. – людський, людяний) виникає спочатку як світське вільнодумство епохи Відродження, але згодом охоплює все нові й нові сфери людського життя.

Гуманізм як ідеологія Відродження відіграв значну роль в оновленні загальної культури епохи. Передусім, він сформував нове ставлення до людської особистості, визнав індивідуальність однією із цінніших людських якостей.

Відродження в Англії хронологічно сягає майже до XVII ст. і збігається з періодом династії Тюдорів, від вступу на престол Генріха VII (1485) і до смерті королеви Елизавети (1603). Саме при Тюдорах Англія пережила новий переворот у всіх сферах економічного і соціального життя.

Англійське Відродження пройшло кілька етапів у своєму розвитку, проте найбільшого розквіту воно досягло за часів правління королеви Елизавети (1558 – 1603), яка захоплювалася музикою, танцями, театром, мовами. Саме за її правління, після розгрому «Непереможної армади», спорядженої Філіпом II іспанським, Англія посідає першість у торговому світі, жадібно вбирає всі багатства Європейської гуманістичної культури.

Підприємницький дух охопив всі верстви англійського суспільства. Недарма сучасник Шекспіра Харрісон у книжці «Опис Англії» пише, що джентльмени стали торгувати вівцями, лицарі перетворилися на гірничо-промисловців, люди, які користувалися великою шаною і володіли неабиякими статками, зробилися м'ясниками, скотарями та чинбарями.

Центром гуманізму в Англії цього часу був Оксфордський гурток гуманістів, до якого входили молоді вчені Вільям Гросин, Томас Ліндер і Джон Колет. Згодом до них прилучився і Томас Мор. Так звані, «оксфордські реформи» мали також численних прихильників і в Кембриджі, і у Лондоні.

Віра у безмежні можливості людини, силу і дієвість її волі, розуму визначали шляхи побудови справедливого суспільства. Так, **Томас Мор** у широковідомому творі «Утопія» створив модель такого справедливого суспільства, яке нібито знаходиться на щойно відкритому

острові десь серед океанських просторів. На щасливому острові немає багатих і бідних, немає грошей, усі працюють і кожен отримує все, чого потребує.

Книга мала величезний успіх. Але, на жаль, ці ідеї залишилися лише утопією. Несчастливо склалася і доля самого автора. Через конфлікт із королем Генріхом VIII його звинуватили у зраді і стратили.

Визначним ученим і філософом епохи Відродження був **Френсіс Бекон**. Йому належить фундаментальна праця «Новий Органон» та твір «Нова Атлантида», у яких він прославляє науку, розглядаючи її як основу майбутнього щасливого життя людини.

Англійське Відродження визначило нові тенденції розвитку мистецтв. Можна сміливо стверджувати, що англійський ренесанс був ренесансом театральним та драматичним. Ніколи більше ні мистецтво Англії, ні Європейський театр не переживали такого зоряного часу. Ні архітектурі, ні музиці, ні живопису, а саме **драмі** та **театру** судилося стати символом **англійського Ренесансу**.

Імовірно саме острівне положення Англії, її географічна віддаленість від Італії – цитаделі гуманістичних ідей – зумовило першорядне значення у формуванні професійного театру. Доля англійського ренесансного театру була абсолютно особливою, проте все починалося із запозичень. Так, досить рано під іноземним впливом, створилися в Англії гуманістичні «шкільні» і «придворні» театри, але все ж національні театральні традиції виявилися значно сильнішими. І саме вони відіграли основну роль у становленні ренесансного театрального мистецтва Англії.

Протягом всієї першої половини XVI ст. в англійському театрі тривала боротьба різноманітних елементів – своїх та привласнених. У цей час у Лондоні з'являється багато публічних платних театрів. Вони існують у двох видах: публічні та приватні. Різниця між ними полягалася в основному у складі глядачів і особливостях акторських груп. Приватні були більше для заможних глядачів, публічні ж – для різношерстої, строкатої публіки. У публічних театрах гралі тільки дорослі акторські трупи, їхні сценічні майданчики, що перебували за межею центру міста, відрізнялися складними пристроями.

У 1576 р. **Джемс Бербедж** побудував у зарічній частині Лондона перший публічний театр, і у тому ж таки році в центральній частині міста з'явився перший приватний театр «Блекфаерський». Потім виникали, змінювали один одного численні театри: «Троянда», «Лебідь», «Глобус» тощо.

Лондонські тогочасні театри мали особливу архітектуру – вони були круглої, або овальної, або ж багатогранної форми. Основна частина глядачів розміщувалася на просторому «дворі», оточеному стінами, уздовж яких було кілька ярусів галерей. У партері глядачі стояли, на галереях же сиділи. Один чи два нижні яруси галерей були поділені на ложі. Це були найдорожчі глядацькі місця.

Найважливішою особливістю публічних театрів був складний пристрій сцен. Актори розташовувалися на декількох сценах. Дія відбувалася послідовно то на одній, то на другій, то на третьій сцені. Використовувалися і декорації, і пристрой звуконаслідування, і музичний супровід спектаклю.

У ренесансному англійському театрі до репертуару вводили містерії, мораліте, до яких крім церковної тематики включали соціальну. Таким змішаним типом п'єси є «Король Джон», **Джона Бейла**. Широко ставилися на театральних підмостках і фарси. Проте, у результаті знайомства з античним та італійським досвідом, з часом на англійській ренесансній сцені головне місце посідають комедії та трагедії. Автор першої англійської комедії «Ральф Роєстер Дойстер» (бл. 1551 р.) – **Ніколас Юдолл** створив її за римським зразком, але наповнив цілком національним колоритом.

У 1562 р. при дворі Єлизавети була показана перша національна трагедія «Горбодук» **Томаса Нортопа**, сюжет якої був запозичений не з античного джерела, а розповідав про події при дворі давнього британського короля Кободука.

З часом з'являються п'єси, що відрізнялися стрункою композицією, логічним розвитком характерів, єдністю дії. Репертуар цей створювався групою видатних драматургів, що були безпосередніми попередниками Шекспіра.

Творці нової драми були вихідцями з демократичного середовища. Називали їх «університецькі уми», тому що всі вони – **Марло**, **Кід**, **Грін** та ін. навчалися в університетах і були доволі освіченими людьми.

Англійська драма епохи Відродження представлена кількома етапами:

1 етап – провідний жанр – гуманістична народна драма, представлена першими творчими комедій і трагедій (**Нортон**, **Юдолл**):

2 етап – (**Марло**, **Грін**, **Шекспір**, **Бен Джонс**):

3 етап – (**Деккер**, **Т. Гейвуд**):

Поряд з драмою народною розвивалася і придворно-аристократична драма. Головними

представниками цього напряму були Бомонт, Лілі, Флетчер, а згодом Тернер і Вебстер.

Однак вершиною розвитку англійського театру Відродження безумовно стала творчість **Вільяма Шекспіра**.

Про життя видатного англійського драматурга і поета відомо дуже мало. Народився він у Стретфорді у родині ремісника. Рано був змушений покинути навчання та поїхати з рідного міста. Юний Шекспір розпочинає акторську діяльність, служить у різних театрах, «оновлює» для постановок старі п'єси, але незабаром починає писати сам і швидко досягає успіху. Згодом він стає співвласником лондонського театру «Глобус». У 1612 р., повернувшись до Стретфорда, Шекспір помирає.

Ним написано 37 п'єс, 154 сонети і дві поеми. За характером проблематики творчість його можна розділити на кілька періодів.

У ранній період – інтерес до історії («Генріх XVI», «Річард III», «Річард II», «Генріх IV»). Світлою вірою у велич і самоцінність людини пронизані комедії цього періоду («Приборкання норовливої», «Комедія помилок», «Два веронці», «Сон літньої ночі» тощо). Поступово у Шекспіра намічається тенденція до зниження оптимістичного настрою. Більше уваги тепер приділяється негативним характерам. У цей період створено трагедії «Тіт Андронік», «Ромео і Джульєтта», «Юлій Цезар», поеми «Венера і Адоніс», «Лукреція», багато сонетів.

На початку XVII ст. ускладнюється розвиток гуманістичних ідей, загострюються супереч-

ності. Це безперечно позначається на творах Шекспіра. Саме у цей період створені ним всесвітньо відомі «Гамлет», «Отело», «Король Лір», «Макбет», «Антоній і Клеопатра» тощо. У цих трагедіях зіткнення людини із жорстоким і підступним світом відбувається у сфері історичних та соціальних конфліктів.

Крім драматичних творів перу Шекспіра належить і великий цикл сонетів, які складаються у єдину сюжетну цілісність. У сонетах створено образи близьких автору людей – друга і «смуглявої леді», яким адресовані сонети. У сонетах розкривається широке коло почуттів ліричного героя, висвітлюється літературна позиція автора. Зокрема, у 21 сонеті читаемо:

Ні, я не йду тропою віршоробів,

Що оди тчуть з фальшивої краси...

У вірші правда – над усе для мене,

I я писав, що мила – чарівна...

У 66 сонеті поет, стомившись від пануючого у світі зла, пише:

Стомившися, вже смерті я благаю.

Бо скрізь нікчемність в розкоші сама,

I в зліднях честь доходить до відчаю,

I честі й вірності шляхів нема...

Філософською основою творчості Шекспіра є, безумовно, ренесансний гуманізм. Він відкидає будь-які форми соціального гноблення, стверджує природну красу і досконалість людини.

Творчість Шекспіра народна за своєю природою, багато образів він черпає зі скарбниці народних переказів, легенд, вірувань.

Драми Шекспіра і нині найбільше досягнення світового мистецтва. Достовірно відображаючи реальність свого часу, вони в одночас піднімаються над повсякденнями до висот поетичного узагальнення, що дає змогу драматургу розкрити найглибинніші життєві конфлікти, створити цілу плеяду різноманітних людських характерів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безвершук Ж. О. Історія і теорія світової та вітчизняної культури. – К. : КДПІ, 1991.
2. Історія світової культури. Навчальний посібник для студентів / за ред. Л. Левчук. – К. : Либідь, 2003.
3. Кирилюк З. В. Зарубіжна література. Середньовіччя. Відродження. – Тернопіль : АСТОН, 2002.
4. Матвеєва Л. М. Культурологія. Курс лекцій / навчальний посібник. – К. : Либідь, 2005.
5. Мартынов В. Ф. Мировая художественная культура. – Минск, 2001. -
6. Зиммель Т. Філософія культури. – М. : Просвіщення, 1996.